

عنوان مقاله:

مطالعه نقش معیشت و طبقات اجتماعی در گونه شناسی خانه های بافت قدیم بیرجند

محل انتشار:

سومین کنفرانس علمی پژوهشی افق های نوین در علوم جغرافیا و برنامه ریزی معماری و شهرسازی ایران (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

رضا عسکری - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی بیرجند

فرید فروزانفر - عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد، گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی بیرجند

فرهاد خسروی بیژائم - عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد، گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی بیرجند

خلاصه مقاله:

انسان همواره در طول تاریخ سعی می نماید به منظور ایجاد سرپناهی امن برای سکونت، همیشه خود را با محیط پیرامون خود هماهنگ سازد تا بتواند شرایط مناسبی برای ادامه حیات خویش ایجاد کند و در حقیقت شرایط جغرافیایی، اقلیمی و همچنین شرایط اجتماعی نیز در شکل گیری این فضای زیست، دخالت مستقیمی داشته است. امروزه در شهر بیرجند ده ها خانه شاخص تاریخی وجود دارد، بررسی ها نشان می دهد تاکنون با وجود نقش، تنوع و ویژگی های خاص، مطالعات کاملی درباره آنها صورت نگرفته است، چراکه به واسطه وجود نمونه های با ارزش از دوره های مختلف تاریخی و همچنین به واسطه تغییر شیوه زندگی، تعدد مالکین، مهاجرت و به طور کلی از دست دادن جذابیت ها این خانه ها برای زندگی امروز، در معرض تخریب قرار گرفته اند؛ و بررسی این خانه ها جهت حفظ آنها ضروری است. به دلیل آنکه بیشترین تعداد خانه های تاریخی موجود بیرجند، قاجاری و همچنین ابتدای دوره پهلوی می باشند در این مقاله به گونه شناسی خانه های (دوره قاجار و ابتدای دوره پهلوی) بیرجند پرداخته شد به طوریکه در این پژوهش ابتدا خانه های مسکونی بیرجند در دوره قاجار و ابتدای دوره پهلوی با تأکید بر عوامل تأثیرگذار و عمدتاً حاکمیت محلی به طبقاتی تقسیم شد. نتایج حاصل از مطالعه نشان دادند خانه های بیرجند با مشخصات معماری اقلیم نیمه گرم و خشک، عمدتاً درونگرا ساخته شده اند و آنها را بر اساس ویژگی های فضای معماری، سازه و تزیینات و از نظر طبقات اجتماعی به چهار طبقه اجتماعی 1 - طبقه حاکمان و امراء 2 - طبقه نجبا و اشراف 3 - طبقه بازرگانان و پیشه وران 4 - طبقه عوام و مردم عادی از نقطه نظر اجتماعی اقتصادی و سایر عواملی که در خصوص آن بحث شد تقسیم شدند، سپس میتوان نتیجه گرفت که طبقه حاکم در زمینه ای حاصل خیز و جنوب شهر و طبقه اعیان و اشراف در جنوب و جنوب شرقی حوالی ارگ تا گذر چهار درخت، طبقه بازرگانان و پیشه وران در بخش مرکزی و مجاورت بازار و طبقه عوام در شمال غربی و مجاورت گورستان سابق شهر سکونت داشته اند. در واقع توزیع جمعیت و طبقه بندی بناهای مسکونی شکل گرفته در شهر نموداری از پایگاه اقتصادی اجتماعی، سیاسی و نزدیکی به هیئت حکام محلی بوده است.

کلمات کلیدی:

گونه شناسی - معماری قاجار- طبقات اجتماعی- بافت تاریخی بیرجند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/505523>

